SCIENCE AND INNOVATION
INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL VOLUME 1 ISSUE 8
UIF-2022: 8.2 | ISSN: 2181-3337

DORIVOR O‟SIMLIKSHUNOSLIKDA ILMIY IZLANISH MOXIYATI, MAQSAD VA VAZIFALARI

Teshaboyev Nodirbek Ikromjonovich
Tursunaliyev Shoxijaxon Zokirjon o‘g‘li
Farg‘ona davlat universiteti, zootexniya va agronomiya kafedrasi o‘qituvchilari
Obidjonov Xasanboy Odiljon o‘g‘li
Zootexniya fakulteti magistranti

https://doi.org/10.5281/zenodo.7399671

Annotatsiya. *Mineral ugitlar bilan birga tuprokka kup mikdorda ftor kabi zararli aralashmalar, radiaktiv elementlar, shuningdek, texnologiya samarasini oshirish uchun kushiladigan boshka birikmalar kelib tushadi. Mutaxassislarning baxolashlaricha, mamlakatimizdagi xaydaladigan yerlarning 90 foizini azot bilan ugitlanishi lozim.*

Kalit so‘zlar: *tuprok, boglik, nitrat, ammoniy, intensiv, pestisidlar, eroziyasiga.*

СУЩНОСТЬ, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ В ЛЕКАРСТВЕННОМ РАСТЕНЕДЧЕСТВЕ

Аннотация. *Вместе с минеральными удобрениями в почву поступают такие вредные соединения, как фтор, радиоактивные элементы, а также другие соединения, которые вносятся для повышения эффективности техники. По мнению специалистов, 90% пашни в нашей стране должны удобряться азотом.*

Ключевые слова: *почва, сад, нитраты, аммоний, интенсив, пестициды, эрозия.*

ESSENCE, GOALS AND OBJECTIVES OF SCIENTIFIC RESEARCH IN MEDICINAL PLANT PRODUCTION

Abstract. *Along with mineral fertilizers, harmful compounds such as fluorine, radioactive elements, as well as other compounds that are added to increase the efficiency of technology come to the soil. According to experts, 90% of arable land in our country should be fertilized with nitrogen.*

Keywords: *soil, garden, nitrates, ammonium, intensive, pesticides, erosion.*

Ma‘lumki, dunyo miqyosida farmatsevtika sanoati ishlab chiqarilayotgan dori vositalarining taxminan 50-60 % dorivor o‘simliklar xom-ashyosidan tayyorlanmoqda. O‘zbekiston Respublikasida ham farmatsevtika sanoatining jadal rivojlanishi dorivor o‘simliklar xom-ashyosiga bo‘lgan talabni keskin ortishiga sabab bo‘lmoqda. Ta‘kidlash jiozki, respublikamizda tabiiy holda o‘sadigan orivor o‘simliklar zaxiralarining chegaralanganligi tufayli farmatsevtika sanoati korxonalarning dorivor o‘simliklar xom-ashyosiga bo‘lgan talabini, asosan, dorivor o‘simliklar yetishtirish orqaligina qondirish mumkin. Ammo, dorivor o‘simliklarni yetishtirish texnologiyasi ma‘lum agronomik va agroximik, biologik, ekologik, botanik va boshqa bilimlarni umum metodologik qoidalarnini bilish zarurligini taqozo etadi. Hozirgi vaqtda dorivor o‘simliklar mamlakatimizning ixtisoslashgan, fermer, o‘rmon, dehqon va boshqa mulkchilik shaklidagi xo‘jaliklarida yetishtirilmoqda. Lekin, ularni yetishtirish va yetishtirish texnologiyalari mukammal ishlab chiqilmaganligi sababli, ayrim yechilishi va ishlab chiqilishi lozim bo‘lgan muammolarni keltirib chiqilmoqda. SHu bois, ham farmatsevtika sanoatini sifatli, mo‘l, tannarxi arzon va ekologik sof xom-ashyo bilan ta‘minlash dolzarb vazifalardar biri bo‘lib qolaveradi Bu holat, albatta, dorivor o‘simliklar xom-ashyosi yetishtirish bilan shug‘ullanuvchi xo‘jaliklarni dorivor o‘simliklar yetishtirish texnologiyalarini puxta

egallagan mutaxassislar bilan ta‘minlashni taqozo qiladi. Dorivor o‘simliklarni yetishtirish texnologiyasi qishloq xo‘jaligining asosiy yo‘nalishlaridan biri bo‘lib, farmatsevtika sanoati hamda dorixonalarni sifatli shifobaxsh o‘simliklar xom-ashyosi bilan ta‘minlashda asos bo‘lib xizmat qiladi. Ma‘lumki, qishloq xo‘jaligi ishlarining mavsumiyligi sababli xar bir tur o‘simlikka agrotexnika tadbirlarni aniq belgilangan muddatlarda yetkizish lozim. Iqlim (ob-havo) sharoitining keskin kontinentalligi va tuproq sharoitlarinig bir biridan farq qilishi xamda boshqa ko‘p omillar dorivor o‘simliklar yetirshtirish texnologiyasini ishlab chiqishda nazariy va amliy bilimlar uyg‘unligini toqozo qiladi. O‘zbekistonda dorivor o‘simliklar yetishtiruvchi xo‘jaliklar tarmog‘ining oldida turgan hozirgi dolzarb vazifa bu har gektar yerdan olinayotgan hosil salmog‘ini oshirish, uning sifatini yaxshilashdir. Bu vazifalarni hal etishda ilg‘or tajriba va ilm-fan yutuqlari katta ahamiyat kasb etadi. SHuningdek, dorivor o‘simliklar yetishtirish samaradorligini ortishi bu yetishtirilayotgan dorivor o‘simliklarni yetishtirish agrotexnikasiga, zararli organizmlardan himoya qilish bilan ham bevosita bog‘liqdir. Ushbu fan talabalarga dorivor o‘simliklar turlarini tabiiy sharoitlari, tabiiy populyatsiyalari, zaxiralar, mukofazasi va o‘simliklar jamoasidagi o‘rnini belgilashda sistematik, geobotanik, resureshunoslik va boshka izlanishlar olib borish xamda madanishlashtirish va introduktsiya yo‘nalishdagi ilmiy tadqiqot ishlarida esa tajribalar uchun maydon tanlash, uning talabi va elementlari, tajribani o‘tkazish va tajriba elementlarini joylashtirish, fazalar bo‘yicha o‘simlik tarkibidagi faol moddalarni aniklash va b.k kabi ilmiy izlanish muammolarini yechimlarini topish uchun tajriba dalasini varnantlarga bo‘lish, tajriba natijalarini statistik taxlil kilish usullari xakida atroflicha ma‘lumot beradi va o‘rgatadi. **O‘‘quv fanining maksadi va vazifasi: Fanni o‘‘kitishdan maksad** - talabalarga tabiiy dorivor o‘simlik turlarini tarkalishn, o‘simliklar jamoasidagi o‘rni va zaxiralarini o‘rganish va aniqlash maksadida olib boriladigan floristik. sistematik, geobotanik, resureshunoslik tadqikotlarni xamda madaniy va introduktsiya qilingan dorivor o‘simliklarda maxsuldorligini oshirish uchun tadbik etilayotgan texnologiyalarni, o‘simlik organlarda biolognk faol moddalarni yig‘ilishining tashki muxit, iklim va tuprok sharoitlariga bog‘liqligini o‘rganish uchun ilmiy tajribalar o‘tkazish asoslarini o‘rgatishdir **Fanning vazifasi:** O‘zbekistonda va chet elda olib boriladigan floristik, sistematik, geobotanik, resureshunoslik izlanishlar xamda madaniy va introduktsiya kilingan dorivor o‘simliklarda ilmiy tajribalar ko‘yish va ilmiy tadqiqot larni olib borish usullari. Ilmiy muassasalar va ularning ilmiy yunalishlari xaqida xakida bilim berish xisoblanadi. Fan bo‘yicha talabalarning bilim, ko‘nikma va malakalariga kuyidagi talablar ko‘yiladi. Talaba; -floristik, sistematik, geobotanik, resursshunoslik tadqiqotlar; introduktsiya usullari: madaniy dorivor o‘simliklarni yetishtirish usulluri; introdutsentlarning tashki omillarga bo‘lgan munosabatlari -afotexnik chora tadbirlar xakida umumiy *tasavurga ega bulshii kerak;* -tajribalar uchun dala tanlash talabi va uning elementlarini; tajribani o‘tkazish va tajriba elementlarini joylashtirish ni; agrotexnik tadbirlarni belgilash; tajriba ma‘lumotlariga statistik ishlov berish va tekshirishni; tajribaning amaliy asoslarini bilishi kerak; -tabiiy dorivor o‘simlik resurelari va ulardan okilona foydalanish xamda madaniy xolda dorivor o‘simliklarni yetishtirish uchun tajriba dalasini variantlarga bo‘lish va joylashtirish; tabiiy va madaniy dalatajriba maydonlarini tashkil etish va ulardan natijalar olish; olingan natijalarni statistik taxlil etish ko’nikmshariga ega bo’lishi kerak; -O‘zbekistoida va chet elda dorivor o‘simlikshunoslik soxalarida olib borilayotgan tajriba turlari bo‘yicha; ilmiy tajribalar olib boradigan muassasalar buyicha; ilmiy tajribalar o‘tkazish uslublari bo‘yicha malakalarga ega.

REFERENCES

1. Turdaliev, A. T., Darmonov, D. Y., Teshaboyev, N. I., Saminov, A. A., & Abdurakhmonova, M. A. (2022, July). Influence of irrigation with salty water on the composition of absorbed bases of hydromorphic structure of soil. In *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science* (Vol. 1068, No. 1, p. 012047). IOP Publishing.
2. Teshaboyev, Nodirbek, et al. "ECOLOGICAL CULTURE IS A DEMAND OF TODAY." Конференции. 2021.
3. Эшпулатов, Ш. Я., Тешабоев, Н. И., & Мамадалиев, М. З. У. (2021). ИНТРОДУКЦИЯ, СВОЙСТВА И ВЫРАЩИВАНИЕ ЛЕКАРСТВЕННОГО РАСТЕНИЕ СТЕВИЯ В УСЛОВИЯХ ФЕРГАНСКОГО ДОЛИНЫ. *Евразийский Союз Ученых*, (2-2 (83)), 37-41.
4. Тешабоев, Н. И., & Бобоев, Б. К. (2022). Влияние качества зернопроизводства на эффективность урожая. *Science and innovation*, *1*(D3), 31-34.
5. Teshaboyev, N., Muqimov, Z., & Abduraximova, M. (2021, July). THE EFFECT OF DEEP PROCESSING ON COTTON YIELD BETWEEN COTTON ROWS. In *Конференции*.
6. Тешабоев, Н., Мамадалиев, М., Абдуллаева, Г., & Матмисаева, Ш. (2021, August). FIGHT AGAINST THE SPIDER IN THE FIG: https://doi. org/10.47100/conferences. v1i1. 1400. In *RESEARCH SUPPORT CENTER CONFERENCES* (No. 18.06).
7. Кодиров, Ж., Тешабоев, Н., Тешабоева, М., Абдуллаева, Г., & Мухторов, Ш. (2021, August). PRODUCTION POSSIBILITIES OF AUTUMN WHEAT VARIETIES: https://doi. org/10.47100/conferences. v1i1. 1405. In *RESEARCH SUPPORT CENTER CONFERENCES* (No. 18.06).
8. Nodirbek, T., Muhammadkarim, M., & Zohidjon, M. (2021). Natural screen sanded sands field water capacity. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, *11*(9), 1080-1082.
9. Жамолов, Р., & Абдуллаева, Г. Х, айдарова, Н., & Тешабоев, Н.(2021, August). In *THE ROLE OF WATER AND SALT IN THE LIFE OF BEES: https://doi. org/10.47100/conferences. v1i1* (Vol. 1334).
10. Xaydarov, J., Teshaboyev, N., Mamadaliyev, M., & Voxobova, S. (2021, July). QUARANTIC FACILITIES OF PLANTS IN GREENHOUSES AND WAYS TO INCREASE THE EFFICIENCY OF FIGHTING AGAINST THEM. In *Конференции*.
11. N Teshaboyev, M Teshaboyeva, Z Sheraliyeva… *(2022) KUZGI BUG ‘DOYNI ASRNAVI HOSILDORLIGIGA URUG ‘EKISH MUDDATLARINI TA’SIRI - Science and innovation,1/122-125*